

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRHIIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cheia sectelor religioase din România.

De Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

(Urmare)

Baptiști anti-dinastici și cu două fețe.

Nu toți baptiștii sunt dinastici. Ca dovadă servească faptele următoare. Baptiștii dela noi au fost la un congres baptist în Toronto (Canada). Dăm acum cuvântul d-lui Ungureanu, secretarul general al baptiștilor, care a luat parte la acel congres și scrie despre el în: „Farul Mântuirii”.

„Între reporterii ziarelor se afla și o d-șoară, reporteră la un cotidian din Toronto, aceasta a încercat să afle multe dela noi și era foarte nervoasă că nu eram dispuși să-i răspundem la întrebările puse.

Între altele se interesa și de chestia ex-prințului Carol, la care a primit un răspuns foarte scurt din partea fratelui Socaciu: „Țara noastră poate fi fără de Carol” (Farul Mântuirii Nr. 10 din 1 Iunie 1930 p. 8 coloana 2). Am citat anume ca să nu poată spune baptiștii că grăim din vânt. Iată dar eum credea d-l Socaciu, directorul seminarului baptist din București. Firește după ce M. Sa iubitul nostru Rege Carol II a venit în țară, baptiștii i-au trimis telegramă omagială!!!

Alt caz. Se zvonește că tânărul baptist Gheorghe Bocu din Buteni (jud. Arad), rămânând repetent în clasa III la liceul „Moise Nicoară” din Arad, s'a înscris prin fraudă în cl. IV a gimnaziului Sava Brancovici din Ineu (Arad). Dar fapta lui a ieșit la iveală, iar inspectoratul școlar din Timișoara i-a anulat certificatul de cl. IV, căci era cât pe aici să i se libereze certificatul. Totuși acest elev a avut îndrăzneala ca în ziua de 14 August 1930 să se adreseze M. Sale Regelui Carol II și M. Sale Regina Maria, spunând că ar fi fost prigonit fiindcă era baptist!!!

Acestea sunt fapte, cari grăiesc mai limpede decât orice alte dovezi, că baptismul este la noi în țară de o făjărnicie ne mai auzită!!!! Unde va duce această făjărnicie??

(În paranteză amintim aici că un elev baptist în anul 1929 venise la mine să-l ajut, căci părinții nu i-ar da ajutor, fiindcă fiul lor înclină spre ortodoxie, ba e chiar ortodox. S'a dovedit însă că elevul era baptist și nu asculta de părinți).

Încă un semn baptist.

La toate acestea să mai punem și aceea că în Basarabia jidovii botezați Gottlieb Schreiber și Leon Averbuch propagă baptismul. Frați Români!! Vă întreb, oare acești domni voesc binele poporului românesc?

D-l Averbuch are în Chișinău și o foaie: Luminătorul, care apare în limba rusă. Acest domn, după știrile mele, aproape în fiecare an merge în America, de unde — așa zice el — se întoarce cu buzunarele goale! Baptiștii streini vin adeseori la el cu cecuri și sumulițe frumusele!!!

Baptiști desbinători.

Este știut că dintre baptiști se recrutează penticostaliștii sau tremurătorii, despre cari tratăm în alt loc al lucrării. Penticostalii atât de mult neliniștesc pe baptiști, că chiar doi baptiști au scris o broșură: „Rătăcirile Penticostalilor sau penticostalismul în lumina Scripturii și a Științei” de T. Poprescu și Vasile Gașpar. Acesta din urmă a fost și el penticostalist. A revenit la baptiști, dar acum iar este penticostalist. Broșura are 56

pagini și chiar pe pagina 56 are următorul rezumat:

Cităm: „1. Există o secă a Penticostilor, periculoasă bisericilor în general și în special bisericii baptiste, de unde își recrutează adepții săi.

2) Că aceeași secă se bazează pe o serie de fapte, cari par minunate, dar cari în realitate fac parte din acele boli, numite în general: nervoase.

3) Că au practici, cari sunt împotriva sănătății, deci sunt pericol pentru societate.

4) Fiind împotriva culturii în general, atențază prin aceasta la bunul mers al omenirii”.

Am citat anume ca să pot invita pe d-l Ioan Ungureanu, secretarul general al baptiștilor, să-și înă cuvântul dat în „Farul Mântuirii” din 1—15 Iulie 1930 la pag. 5. Domnia Sa spune că va părăsi cultul baptist, dacă îi voi dovedi că baptismul e periculos pentru unirea sufletească a Românilor. *Un lucru e sigur, că adică dacă nu era baptismul nu era nici penticostalismul.* Dar baptismul a făcut pe unii aderenți să înțeleagă greșit Scriptura și anume o pildă ne dă fostul predicator baptist Bododea, care acum este Șeful Penticostaliștilor. Altă pildă ne dă Vasile Gașpar, care de două ori a fost baptist iar acum penticostalist. Ori penticostaliștii, cum spun baptiștii, sunt periculoși societății, omenirii și culturii. Deci baptiștii poartă vina, căci Bododea, Gașpar și alții rămăneau ortodoxi dacă nu era baptismul?!

Așteptăm deci ca d-l Ungureanu să plece dela baptiști.

Dumnezeu știe că atitudinea baptiștilor cât e de dubioasă. Dar atât eu, cât și consilierul eparhial Dr. Gh. Ciuhandu dela Arad, în cuvântările dela Senat din 1928 am dovedit cu probele cele mai temeinice atitudinea primejdioasă a baptismului. Nu ne mai mirăm deci că ei au dat un răspuns sumar, un memoriu de 5 pagini și l-au împărțit între senatori înainte de votarea legii Cultelor. În memoriu culează să spună că ei nu defăimează clerul, că nu s-au bătut în adunări, că sunt buni cetățeni, fără să aducă vr'o dovadă față de argumentele noastre zdrobitoare pentru ei.

Un lucru ei recunosc în memoriu: că pentru o cântare au melodia imnului național maghiar!!! Această sinceritate să o aibe și față de celelalte dovezi ale noastre!!!

Câte feluri de baptiști există?

Există opt feluri de baptiști:

1. Baptiștii particulari, fiindcă au avut dela început particularitatea de a afunda la botez iar alții abia mai târziu au primit cufundarea, însă

ulterior s'au mai ivit și alte deosebiri și astfel mai sunt următoarele ramuri:

2. Discipolii lui Hristos, cari au 800 comunități cu 90 mii membri. Ei au primit al doilea botez baptist și resping doctrina despre Sf. Treime.

3. Tuncherii sau baptiștii germani, cari resping jurământul și serviciul militar. Ei sunt în America, recrutându-se dintre germani. Ei resping cultura, chiar și a predicatorilor, iar la botez sed în genunchi spre deosebire de ceilalți, cari stau în picioare și se apleacă în apă pe spate, simbolizând înmormântarea împreună cu Hristos.

4. Baptiștii voinței libere, cari resping predestinația lui Calvin și admit absoluta libertate a voinței. Ei admit la Cina Domnului și pe cei nebotezați.

5. Baptiștii Bisericii lui Dumnezeu în statul Pennsylvania, Ohio și Indiana, circa cincizecimii. Practică spălarea picioarelor și iau Cina Domnului numai seara.

6. Baptiștii antumisionari sau primitivi, cari admit predestinația până la fatalism și astfel spun că nu e nevoie de misiune între păgâni, căci și așa se vor creștina numai cei predestinați de Dumnezeu.

7. Baptiștii zilei a șaptea în Sambia. Dela ei a trecut Elena White la adventiști în 1844.

8. Baptiștii celor șase principii, cari întemeiază pe Evrei (cap. 6, v. 1—3) propagă credințelor șase lucruri: înțoarcere dela faptele moarte, credința în Dumnezeu, Botezul, punerea mânilor, învierea și răsplata vecinică.

Deci să nu se mai laude baptiști, căci nu au un Domn, o credință și un botez!!!

Baptiștii sunt de opt feluri! Un țaran baptist, auzind că baptiștii sunt de atâtea soiuri, numai decât i-a părăsit!!! Auzind apoi că s'au bătut cu furci de fer în Pleșcuța și alte comune, zise un țaran: nu-mi trebuie pocăință cu furca și cu furt de pălării, cum aud că s'ar fi întâmplat la o adunare pocăită.

Cap. IV.

SECTA PENTICOSTALIȘTILOR

sau

Secta Tremurătorilor sau Biserica lui Dumnezeu apostolică.

Această secă la început era cea mai mică la noi în România, dar acum numărul aderenților crește zi de zi, având azi peste 3000 (treziii) suflete, recrutând aderenți dintre baptiști mai ales. În timpul mai nou, ei recrutează chiar dintre Evangheliști (Creștinii după Evanghelie

din Moldova) și chiar dintre aderenții „Oastei Domnului”¹⁾.

Ei au aderenți mai ales între baptiștii din Ardeal, în Cuvin, Păuliș, Măderat, Șoimoș, Cherechiu (județul Arad), în câteva comune din județele Bihor, Severin și Caraș, apoi în Brăilița, (unde au și foaia Glasul Adevărului), apoi în Dumbrăveni, Verești și Salcea din jud. Botoșani, în Bilca din jud. Rădăuși, Câmpulung (Bucovina) etc.

Șeful ei, Ioan Bododea, fost predicator baptist, are sediul în Brăilița Str. Carol 17 și a înaintat Ministerului de Culte o cerere pentru recunoașterea sectei. Spre a abate atenția autorităților, el a dat sectei o numire nouă „Biserica lui Dumnezeu apostolică”, dar Ministerul n'a aprobat secta, n'a admis cultul ei. *Totuși ea finé adunări secrete.*

Origina Sectei.

America e țara ei de băștină. Acolo, în localitatea Topeka—Kansas, predicatorul baptist Carol Parham propoveduia că Duhul Sfânt se va revărsa din nou cu putere și că astfel va avea loc a doua Pogorîre a Duhului Sfânt. În 3 Ianuarie 1901 s'ar fi și coborât Duhul Sfânt peste 13 persoane în acea localitate. Puterea sugestiei a cuprins spiritele, căci încă în 1906 secta, prin W. Seymour, a pătruns în California și prin pastorul Barrat în acelaș an în Norvegia. Misionarul Meger a adus-o în Germania, unde predică chiar fostul preot evanghelic I. Paul în fruntea sectei, cu sediul în Berlin (După Algermissen).

Secta are azi aproape 60.000 aderenți în toată lumea. Din America a venit și la noi, cum am arătat în lucrările mele, căci între Românii din America a pătruns înainte de război, acolo având ei și o revistă: „Vestea Evangheliei”, redactată de Pavel Budean (originar de lângă Arad) din Akron—Ohio.

Deosebirea între Penticostaliști și ortodocși.

1. Toate cele 20 puncte deosebire dintre baptiști și ortodocși (vezi capitolul baptiștilor) se referă și la penticostaliști. Deci această deosebire există și între penticostaliști și ortodocși.

Alte deosebiri sunt:

2. Pe lângă botezul apei, pretind că ei au primit și botezul Duhului Sfânt, adică ar fi avut

loc o nouă revărsare a Duhului, o nouă zi a Rusaliilor, a Cincizecimei (grecește *Penticosta*, de aici numirea). Această revărsare a Duhului numai asupra lor s'a făcut, căci — zic ei — baptiștii încă au botezul apei, dar trăesc în păcate, deci nu au botezul cu duh sfânt și foc.

Penticostaliștii se referă la Fapte Apost. cap. 2 v. 4 (când au primit darul grăirii în limbi cei din Ierusalim) și la Fapte cap. 10 v. 44, când Duhul Sfânt s'a coborât peste cei adunați în casa lui Corneliu în Cezareea, când Petru predica. Noi ortodocșii însă zicem lămurit așa: grăirea în limbi, darul acesta s'a dat celor ce credeau în Iisus fără a fi botezați. Dovada o avem limpede: Atât cei din ziua cincizecimei cât și cei din Cezareea, au primit botezul apei numai după ce deja grăiau în limbi. Aici deja avem cea mai strălucită dovadă că botezul și Duhului Sfânt nu era ceva separat nici nu grăirea în limbi însemnă ceva a primit toate darurile Duhului Sfânt. Doar limpede citim în Faptele apostolilor cap. 2 v. 37-38 că cei ce grăiseră în limbi au întrebat pe Petru ce să facă și Petru le-a zis: „Pocăliți-vă și fiecare din voi să fie botezat în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre; apoi veți primi darul Sfântului Duh”. Mai limpede nu se poate. Cei din Cezareea tot după ce deja vorbiseră în limbi, s'au botezat (Fapte 10 v. 46—48). Deci cine se botează cu apă primește darul Duhului Sfânt!! (a nu se uita: Fapte 2 v. 38).

Atunci deci nu grăirea în limbi este indiciul, semnul, că cineva are pe Duhul Sfânt a botezului. Astfel toată truda penticostaliștilor este zadarnică. Botezul în apă se face deja și în numele Duhului Sfânt. Ei se referă la proorocia lui Ioil 2 v. 23, dar citească *Fapte 2* vers 16—21 ca să vadă că cuvintele lui Ioil se refereau numai la ziua Cincizecimei, iar nu la timpurile următoare.

Dacă deci grăirea în limbi premergea botezului, atunci ce mai așteaptă ei după botez ca apoi să poată grăi în limbi??? E nelogic și împotriva Scripturii, căci Pavel zice: limbile vor înceta (I. Cor. 13 v. 8).

3. Ca urmare penticostalii bazează și pe I. Cor. 14 vers 5. spun: biserica lipsită de daruri este o biserică moartă. Acele daruri ar fi: darul limbilor, al proorociei, al înțelegerii, al cunoașterii duhurilor, al vedeniilor etc. Ca să ajungă cineva la aceste daruri ar avea nevoie de rugăciuni slăbuitoare și post. Ei postesc mult și atunci slăbiți de puteri, au cutremurări isterice, bat din palme și vorbesc crâmpie neînțelese, pe când pe vremea Apostolilor graiurile limbilor erau înțelese,

¹⁾ P. Sf. arhieru Crigorie Botoșăneanu în revista „Mitra-polia Moldovei” anul VI. No. 6 (Iunie) 1930, p. 172.

Mulți sunt bolnavi, au intoxicații, au călduri mari, și prin post îndelungat de sigur că ei vorbesc năzdrăvănii.

La bolnavi ei nu chiamă doctor, căci doctrina lor oprește strict a chema medic.

Penticostalistul este copil al Domnului și nu poate chema medic, căci aceia nu au pe Dumnezeu. Am citit cazuri că unii au murit fiindcă n'au chemat medic.

Iată ce mare primejdie!!!

La obiecțiunea lor, că Biserica noastră ar fi lipsită de darurile Duhului, răspundem că Duhul Sfânt a fost făgăduit Bisericii (Ioan 14 și 16) și s'a dat Bisericei. La fapte cap. 9 v. 31 stă scris că Biserica se înmulțea cu ajutorul Duhului Sfânt.

4. Ei cred că Hristos înainte de sfârșitul lumii va întemeia o împărăție de o mie de ani, noi nu credem.

5. Despre judecată cred că ea se va face în timpul celor o mie de ani, — noi credem că una se face la moarte pentru fiecare om și la sfârșitul lumii va fi judecata universală.

6. Cei păcătoși nu se mai reprimesc, dacă au fost excluși din adunare.

7. Cel divorțat se poate însura numai după moartea soției prime.

8. Botezător poate să fie numai cel ce grăiește în limbi, la bapțiști cei rânduiți de comunitate, la noi preotul.

9. Cred că Duhul Sfânt purcede și dela Fiul, noi nu credem aceasta, ci catolicii.

10. Și femeile grăiesc în adunări, deși I. Cor. 14 v. 34—35 oprește acest lucru.

Aduc două cazuri din ceeace fac ei în adunări. Într-o adunare a lor ei se rugau seara și s'au ridicat apoi în picioare. O fată tinăra bolnavă căzu jos și strigă după Sf. Duh. O altă fată îi proorocește că va fi vindecată dacă va crede. Bolnava începu să se roage ceasuri întregi, cerând vindecare. Văzu un porc în extazul ei și spune adunării. Proorocița zice că bolnava are demon și rugă adunarea să strige: „Ieși satano din ea” — și strigau cu toții îngrozitor, dar fata nu s'a vindecat. Cei din adunare au zis că n'are credință și au excomunicat-o.¹⁾

Chiar bapțiștii cer ca secta să fie oprită de Stat și este și oprită (vezi broșura baptistă: Rătăcirea Penticostaliștilor p. 53).

Penticostaliștii desbinați.

Acești sectari trecuți de la bapțiști sunt de o curiozitate exemplară. Fostul baptist Vasile Gașpar, trecând la penticostaliști, a insultat pe

foștii săi camarazi chiar numai prin părăsirea lor. Bapțiștii s'au ținut de pulpana lui și l-au readus în capiştea baptistă, ba l-au determinat să scrie și broșura: Rătăcirea penticostaliștilor. Acum însă (vezi revista penticostalistă: Glasul Adevărului din Brăilița Str. Carol 17 No. 7 din 1 Iulie 1930) iar se lapădă de bapțiști, tună și fulgeră împotriva lor și se căește zicând între altele: „Nemernicul de mine... am făcut aceasta... am aruncat spini în cari să mă înțep... am căutat să rușinez pe alții și singur m'am rușinat. Și poate nu făceam aceasta, dacă nu mă lăsam influențat de oamenii (bapțiști), cari nu pot suferi azi lucrarea Duhului Sfânt... întrucât menirea ei e... să dea toate la lumină”.

Multe va ști d-l Gașpar să spună din cele întunecate ale bapțiștilor!!!

Dar acum s'a început dihonla și între penticostaliști. Centrul lor e în Brăila; acolo s'au raliat și Gheorghe Bradin din Păuliș (Arad) și Alexandru Isbașa din Birchis (jud. Severin-Bănat) și Eugen Bodor din Burdujeni Str. Cărei No. 417 (Suceava) cu Ioan Bododea, scriind foaia lor: „Glasul Adevărului” și „Știința Sfinților”. Acest grup de conducători a început să excomunică din adunări pe cei de cari se tem că ar avea prea mult „Duh Sfânt”. — Astfel a fost excomunicat din adunarea dela Cuvin (Arad) chiar șef-predicatorul Vasile Semenașcu și Sida Semenașcu, cari țin acum adunări separate.

Tremurările penticostaliștilor le explicăm așa că diferiți păcătoși, sub impresia multor păcate și fiind plini de boli, cad în spasmuri și auzând pe cei ce se roagă tare, tresar și tremură. Așa ne explicăm și secta Hlăștilor și a Inochentiștilor. Despre cauzele spasmurilor vom trata mai lămurit la secta Inochentistă.

Spre a cunoaște opinia publică primejdia acestei secte și mai bine, dăm următoarele amănunte despre cele ce se petrec în adunările sectei. Iată relatările unui martor ocular, preotul Emil Căpitan din Galșa:

În ziua de 31 August a. c. orele 9 a. m. am intrat — însoțit de primarul comunal — în capiştea penticostaliștilor din Caporal Alexa (jud. Arad). De capişte servește grajdul predicatorului Ilie Comloșan. Se află în interiorul curții și așa dela stradă nu se poate observa. Când am intrat în capişte, penticostaliștii erau la „rugăciunea în comun”. Nu pot găsi cuvinte potrivite, cari să poată reda fidel icoana celor văzute și auzite acolo. Încă de afară, dela o distanță respectabilă de capişte, urechile ne-au fost isbite de un șgomot infernal, cum nu mai auzisem până atunci nici odată. Era o amestecare de limbi, împreună cu țipele asurzitoare, cari ascultate

¹⁾ Titi Oprescu și V. Gașpar: Rătăcirea Penticostaliștilor p. 43.

de afară făceau impresia, că în capişte s'au luat la cearţă şi la păruială cu mult mai mulţi indivizi, decât acei pe cari i-am găsit rugându-se într'un fel atât de neobişnuit.

1. Astfel puturăm intra, aproape fără să fim observaţi de cei din lăuntru. La catedră nu era nimeni. În jurul catedrei erau aşezaţi, pe bănci, băieţi şi fete de toate vârstele. Adulţii ocupau, după sex, locurile din faţa catedrei, unii de-a dreapta, spre răsărit, iar cei mai mulţi se rugau cu faţa spre miază-noapte, unde era aşezată şi catedra. Fiecare se ruga separat, fiecare în altă limbă, nizuindu-se fiecare să strige pe un ton mai ridicat decât vecinul său. În mijloc ingenuchia un bărbat, care avea mâinile împreunate deasupra capului, frângându-le şi făcându-le să tremure din ce în ce tot mai tare. Cu cât tremura acesta mai tare, cu atât devenea rugăciunea mai agitată şi zgomotul cu atât mai puternic. Iar când acel individ a început să tremure şi să bată din palme cu toată puterea, zgomotul din capişte a devenit deodată asurzitor. S'a mai aruncat apoi şi al doilea bărbat la pământ, tremurând la fel cu cel dintâiu. Băieţii şi fetele aduşi de părinţii lor la capişte, erau nevoiţi să vadă şi să audă toate acestea. Stăteau buimăciţi şi zăpăciţi, la locurile lor, plângând în hohote, — de groază şi de spaimă.

2. După 30—40 minute, la comandă, zgomotul a încetat, iar lumea de acolo, din extazul cel mai asurzitor, a devenit deodată liniştită. Mai marele capiştei, individul Ilie Comloşan, urcă catedra şi ingenuchind, cu faţa spre miază-noapte, toată adunarea cântă „unisono” din cartea de cântări „Harfa bisericilor lui Dumnezeu” colecţia de cântări spirituale pentru biserică lui Dumnezeu de rit apostolic. Editura revistei „Cuvântul adevărului” Brăila 1930.

Cartea este împărţită în cântări numerotate, iar cântările în versete, urmând după fiecare verset un fel de refren, numit acolo „cor”. Versetul e celît înainte de cel mai mare, iar adunarea cântă versetul împreună cu refrenul. S'au cântat 3 cântări în felul acesta, dar cu un accent atât de imposibil şi atât de neromănesc, încât la început am crezut că-i aud cântând în „limbi”.

3. Mai marele anunţă, că 2 suflete inspirate se roagă. Poporul răspunde: da, da, ah, ah, iar unii plâng. Se ridică cel dintâi şi se roagă — româneşte — către „Spiritul Sfânt”, zicând cam aceasta: Oh, caută spre noi şi ne cercetează! Din sfântul tău Spirit ne călăuzeşte şi în dimineaţa aceasta, să putem asculta cuvintele tale. Numai pe tine te avem ajutor, tu eşti lumina. Amin.

Ilie Comloşan se întoarce cu faţa spre adunare, apoi binecuvântă pe toţi cari au intrat în locul acela.

Se ridică apoi al doilea suflet inspirat şi se roagă Mântuitorului Hristos zicând: Tu care primeşti rugăciunile de pocăinţă ale păcătoşilor, Tu cel ce şti neputinţele noastre, ajută-ne să putem fi lumină în acest întunec. Vino Isuse, descopere adevărul, Aliluia.

4. Urmează o cântare „solo” într'o limbă neînţeleasă. Ilie Comloşan începe să vorbească tot într'o limbă neînţeleasă, spunând cam următoarele: al ali ştu fordesten. Var en kiku em-pitene. Valad kete teşneşug...

O felişă mai cântă o cântare în aceeaşi limbă neînţeleasă, iar publicul plânge.

Se ridică apoi un individ, rugându-se către Spiritul Sfânt, cam în felul următor: Aliluia, Aliluia, Aliluia. Mântuie să fie Doamne, tordili und zu veite getrebes, care să nu ne uiţi pe noi. Cel ce nu cauţi în faţa oamenilor, alegeţi azi pe cei ce sunt hotărâţi. Amin.

5. Urmează apoi 4 cântări după calapodul dela pct. 2.

6. La ordin lumea şade. Urmează predica, care începe cam astfel: Dumnezeu a voit să facă pe om onoarea Sa pe acest pământ. Omul nu putea fi alta, decât onoarea lui Dumnezeu. Să ascultăm de Dumnezeu. Din cărţile lui Moisi vedem pedepsirea Izrailitenilor cu cei 40 ani de rătăcire în pustie, pentru păcatele lor. Provo-cându-se apoi la ev. Ioan I. 12—13, spune că omul cel nou e îmbrăcat în firea cea nouă spirituală. Prin aceasta se omoară din el firea pământească. Se naşte în el omul după voia lui Dumnezeu. Trece apoi la învăţăturile Mântuitorului, care propagă o viaţă nouă, pe care El o şi arată cum trebuie trăită.

7. Se începe apoi „ORA BIBLICĂ”.

Cap. V.

DARBIŞTII

sau

Adunările creştinilor după Evanghelie.

Oprită cu ordinul Nr. 28228 din 1928 al M. Cultelor.

Aderenţii acestei secte se mai numesc şi *Adunările fraţilor creştini* sau *Evanghelişti* sau creştini liberi după Evanghelie. Li n'ai putem numi şi *Darbişti*, după numele întemeietorului lor Iohn Nelson Darby. Acesta s'a născut în Londra la anul 1800. A fost avocat, iar apoi studiind teologia, a devenit preot anglican. Dar în anul 1828 a părăsit anglicanismul şi s'a asociat cu fraţii creştini din oraşul Plymouth,

cari nu părăsiseră biserica anglicană, dar o criticau mai ales în legătură cu Sf. Cuminecătură. El s'a desființat însă de frații din Plymouth și după anul 1837 fondă în Elveția chiar și un seminar și o adunare de creștini, cari își ziceau frați. Aici în Elveția darbismul a cucerit teren și în anul 1882 (când Darby a murit) avea deja 75 comunități.¹⁾

Din Elveția au adus apoi niște streini această sectă la noi în țară, în vechiul regat, predicatorul șef Francisc Berney, care avea și o revistă în București Strada Teilor 82 sub titlul: „La Réunion des Croyants pour le Culle“. De observat este că în Ardeal secta a fost adusă din Germania de Victor Kolle și Krauss prin anul 1910, — căci și în Germania a pătruns doctrina lui Darby, având chiar comunități puternice încă din anul 1855. Însă și Berney, care mai târziu a fost expulzat, a înființat în Ardeal un nucleu și anume în Brașov cu concursul ginereului său Frantz Stückemann, încă înainte de războiu.

Deci rămâne stabilit că Creștinii după Evanghelie sunt *darbyști*. Cum s'a lăsat secta la noi după războiu prin Grigorie Constantinescu și alții, nu aparține lucrării noastre. Atâta totuși trebuie să amintim că secta este azi desbinată în două din cauza că un predicator cu numele Bodor nu a luat în căsătorie pe misionara elvețiană Nicolet, iar șeful Constantinescu a fost dimis din șelie, pe motivul că era învinuit de nereguli în manuirea banilor primiți pentru propagandă.²⁾ Dumnezeu știe ce este adevărat din aceste știri; fapt este că d-l Constantinescu conduce acum comunitatea din Str. Palade 97 din București.

El este acum disident și are organizație separată, iar elvețianul Perret conduce comunitatea veche din București. În București apare acum și revista lor: „Viața și Lumina.“

Secta are aderenți în mitropolia Moldovei (Prilepca, Verești, Salcea, Iași) apoi, în Pătrăuți (Bucovina), câțiva în Bârlad (Huși), Albești (jud. Fălciu) și câțiva în jud. Roman, apoi în Cisnădie, Sibiu, Brașov, București, Ploiești etc. Este oprită cu ordinul Nr. 28228/1928 al Ministerului de Culle.

Deosebirea între Evangheliști și ortodocși.

Unii cred că această sectă are numai ideea fundamentală de a considera pe cel convertit și renăscut ca și cum nu ar mai putea păcălui.³⁾

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 697.

²⁾ Grigorie Leu: op. cit. p. 94.

³⁾ Pr. A. Constantinescu: op. cit. p. 150—151.

Secta crede acest lucru, dar să se țină seama că ea se deosebește de ortodocși:

1. În toate punctele în cari se deosebesc baptiștii de ortodocși. Aceste puncte se pot vedea la secta baptistă în număr de 20. Pe lângă acestea Evangheliștii se mai deosebesc de ortodocși în următoarele puncte principale.

2. Ei spun că Hristos ar fi înființat officii bisericești numai pentru timpul apostolic și deoarece (zic ei) biserica înființată de Hristos azi nu mai este, trebuie ca creștinii adevărați să formeze adunările pentru rugăciune și frângerea pâinii.¹⁾

3. Botezul, în unele adunări (ca la englezi), este lăsat la discreția părinților, să se facă sau nu.

4. Pentru Cina Domnului ei nu se pregătesc cu pocăință (cum se pregătesc chiar și baptiștii), căci o asemenea pregătire ar turbura solemnitatea sărbătorii de laudă a lui Dumnezeu, *cum numesc ei Cina lor*, pe care o ia unul dela altul, deci nu au împărțitor separat ca baptiștii.

5. Bolnavii nu pot lua Cina Domnului.

6. Nu admit organizație centrală.

7. Spun că ar fi trei ceriuri: a) cel dintâi ar fi nourii și zarea albastră (atmosfera); b) al doilea sunt stelele; c) al treilea este raiul lui Dumnezeu, (II. Cor. 12 și Efes. 4 v. 10).

8. Ei spun că ar fi patru judecăți, iar nu două cum zicem noi (aici ei se deosebesc și de baptiști, cari au numai judecata universală);

a) judecata celor credincioși ar avea loc în ceriuri, cu mult înainte de judecarea păcătoșilor (I. Tes. 4 v. 13 și 18, II. Tes. 1 vers. 6—10). Mai ales pe vers 10 din Epist. II. Tes. cap. 1 se razimă ei, *zicând că cei răi vor fi judecați în urmă*.

b) la judecata a doua va judeca Iisus pe cei aflați în viață la venirea Sa a doua. Iisus la venirea a doua va despărți pe cei buni de cei răi, va împărți bunurile în mod egal între oameni (*comunism*) și va așeza o împărăție de o mie de ani (*milenism*).

c) după trecerea mii de ani va judeca pe cei răi, cari nici în timpul celor o mie de ani nu s'au purtat bine; d) judecarea îngerilor răi ar fi judecata a patra.

9. Ei spun că la venirea a doua a Domnului Evreii se vor converti în număr mare la creștinism și vor primi din averile împărțite în mod egal.

Cum vedem secta trebuia să fie oprită, răspândind idei comuniste, iar pe lângă aceasta ne având organizație centrală, nici un predicator nu

¹⁾ Algermissen: v. c. p. 697.

la răspundere pentru alții, așa că secta neavând unitate nici de doctrină, nici de organizare, nu prezintă garanții de supunere legilor statului. De altcund specialistul german Algermissen spune că ei consideră cultura profană, economia și statul ca unelte ale Satanei.¹⁾

(Va urma).

Sfîntirea bisericii din Micălaca.

Calendarul arată 14 Sept. 1930. E sărbătoarea sf. Cruci. Imbrăcați de praznic ne întălim la Reședința episcopescă, ca să formăm suita P. S. Sale părintelui Episcop Grigorie la sfîntirea bisericii din Micălaca. Iată-ne: I. P. C. Sa Arhim. Dr. Iustin Suciu, P. C. părinți consilieri: Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățian și D. Muscan, revizorul eparhial I. Georgea, rectorul Acad. Teologice Dr. T. Botiș, protopopul Aradului T. Vășian, prof. Dr. Gh. Popovici, redactorul nostru și diaconul M. Măcinic.

P. S. Sa părintele Episcop, ca totdeauna la asemenea ocazii, e bine dispus, căci cea mai mare fericire o simte în mijlocul credincioșilor dela țară, cari formează temelia credinței noastre străbune. La orele 8 plecăm în 5 mașini. Ne copleșește o căldură grea. Dar perdelele de nori ce s'astern pe orizont, dau nădejdi de ploaie răcoritoare. Trecem pe lângă malurile apelor plăcute ale Mureșului nostru. Copilul sburdalnic, care își gonește undele apelor peste șesurile Banatului.

În goana automobilului zburăm repede peste distanța de 3 Km., ce ne desparte de Micălaca. Casele albe și luminoase ale satului se ivesc una câte una. Ceața dela răsărit se rupe în pale arginții și razele soarelui bat pieziș pe întinsul satului.

La primărie lume multă sub conducerea preoților și șefilor dela primărie și poliție.

Prin cuvinte pline de avânt, dl. Crișan, delegatul Primăriei, salută pe P. S. Sa părintele Episcop în numele populației, care în această zi are praznic de sinceră bucurie, când părințele lor sufletesc coboară între ei ca să le sfîntească sf. biserică și să samene sămânța evangheliei sfinte în sufletele lor curate. P. S. Sa zice că însuși se împărtășește de bucuria credincioșilor noștri din această comunitate puternică, cari creștini au datoriat să fie și pe mai departe exemplu de tărie în credința orto-

doxă și fii evlavioși și vrednici ai patriei române.

Dela casa părintelui I. Marșeu, P. S. Sa e condus la sf. biserică cu procesiunea, la care participă toată comuna. La preoțimea din suita P. S. Sale se mai atașează părinții Furdul din Micălaca Nouă, I. Ardelean și I. Marșeu din Micălaca.

Trecutul acestei comune se ascunde în negura trecutului până pela 1557. Bătrânii satului spun, că locuitorii satului compuși pe vremuri din Români și Sârbi, colonizați din Sârbia, au fost totdeauna de religia ortodoxă și cu vremea s'a romanizat întreg satul.

Satul vechiu era răzlet, așezat pe malul Mureșului, lângă podul dela C. F. R., ce leagă linia ferată cu Timișoara. Micălaca actuală este la distanță cam de 2 km. pe malul drept al râului. Are ulițe largi, frumoase. Casele sunt curate și luminoase, locuite de gospodari vrednici, cu port frumos românesc. La mulți oameni și femei am observat inteligență și fizionomie mai aristocratică ca în alte sate. Comuna numără peste 3000 suflete, aproape toate ortodoxe, păstorate de doi preoți vrednici I. Ardelean și I. Marșeu.

În urma unui deciz al guvernului, în anii trecuți comuna Micălaca a fost atașată orașului Arad, fapt care a adus cu sine înfrumusețarea stradelor, providerea comunei cu lumină electrică și alte îmbunătățiri. Așa că acum comuna are numirea de Arad-Micălaca.

Comuna are o singură biserică ortodoxă, frumoasă și încăpătoare, zidită la 1845. Are iconostas frumos din lemn sculptat. A avut o pictură veche mai primitivă.

Iar acum cu cheltueli de aproape 1/2 milion credincioșii noștri de aici au provăzut-o cu pictură, auritură și lumină electrică.

Pictura admirabilă este opera profesorului I. Toader din Arad, care a înpodobit multe biserici din eparhia noastră cu penelul său maestru.

Cărțile vechi bisericești ne arată chipuri de preoți cucernici, cari au îngenunchiat la altarul bisericii din Micălaca. Gheorghe Popovici și Vasile Ioanaș, apoi Petru Gheorghevi și Atanasie Stanovici, Leonte Gherga și I. Monța, iar înaintașii actualilor preoți au fost: Ioan Cioară, Iustin Dascăl și Ioan Morariu, care avea o voce admirabilă.

Grație vredniciei părinților Ardelean și Marșeu, Micălaca are o pompoasă „Casă Culturală” Societatea „sf. Gheorghe” pentru tineri și „Fondul Milelor”.

Două coruri bune conduse cu multă desțoinicie, unul de țăranul C. Popoviciu, iar altul

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 698.

de directorul școalelor primare D. Clobota, un vrednic fiu al bisericii noastre. Oastea Domnului din Micălaca tinde să deștepte mai mult simț religios în sufletele credincioșilor și să lupte contra sectelor, cari voesc să spargă zidul ortodox de aici. Ținem să relevăm că în acțiunea lor cei 2 preoți ai noștri sunt foarte mult ajutați de doamnele preotese, cari prin inteligența și experiența câștigată în viață cunosc perfect psihologia oamenilor din comuna lor.

Lângă frumoasa cruce de piatră din înaintea bisericii, ridicată în amintirea eroilor, P. S. Sa părintele Episcop Grigorie săvârșește sfințirea, secondat de părinții: Dr. I. Suci, Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățianu, I. Georgea, D. Muscan, Dr. T. Botiș, T. Vățianu, S. Stana, Dr. Gh. Popovici, N. Furdui, I. Ardelean, I. Marșeu, și diaconul M. Măcinic. În jurul marelui lăcaș de închinare e plin de public. Treascurile bubue la fiecare ecfonis, dând astfel un timbru mai mare praznicului, ce sărbătorim. Procesiunea se pune în mișcare să încunjure biserica. Corul țăranilor întonează armonios „Incunjurați popoarelor Stoenul” și în dreptul sf. altar P. S. Sa cu voce sonoră citește evanghelia I., apoi stropește cu apă sfințită și unge sf. biserică cu sf. ulei. Treascurile bubue din nou, corul cântă în plin „Sfinților Mucenici...” și în dreptul stranei drepte Arhim. Suci citește a II-a evanghelie și așa mai departe corul cântă „Mărire Ție Dumnezeului nostru, și în dreptul stranei din stânga părintele Ciuhandu citește a III-a evanghelie. Procesiunea iarăși se pune în mișcare și la intrarea principală P. S. Sa rostește următoarea rugăciune: „Stăpâne Doamne Dumnezeul nostru, cea ce ai pus în ceruri cetele și oștile îngerilor și ale Arhanghelilor spre slujba Măririi Tale, fă împreună cu intrarea noastră să fie intrarea sfinților îngeri, cari slujesc împreună cu noi și împreună măresc bunătatea Ta.” Că ție se cuvine toată Mărirea...

Și apropiindu-se de ușile intrării P. S. Sa cu glas ridicat a zis de trei ori „Ridicați boeri porțile Raiului ca să intre Împăratul Măririi”. Apoi între acordurile frumoase ale troparului „Pre Împăratul Ceriurilor” tot publicul a intrat în frumoasa biserică, iar înaintea sf. Altar P. S. Sa cu preoțimea și toți credincioșii a cetit în genunchi o rugăciune foarte impresionantă, prin care cere harul și binecuvântarea lui Dumnezeu asupra acestui lăcaș sfânt.

După sfințirea sf. prestol, s'a stropit cu apă sfințită biserica pe din lăuntru și s'a început sf. ta liturgie. Sf. slujbă a decurs solemn și în mod evlavios. Biserica era tixită de public, deși căldura se întetise. Răspunsurile liturgice

le-a cântat armonios și cu precizie corul bărbătesc, condus cu dibăcie de țăranul C. Popovici. Strana o conduce cântărețul I. Păndan, secondat de alți mulți cântăreți.

În strane și printre credincioși observ mulți intelectuali din Arad și din loc. Între ei notez pe: Dr. M. Mărcuș dir. de bancă, I. Moldovan insp.-școlar, consilier I. Popa, prof. V. Popescu, senator Dr. A. Boțoc, adv. Dr. I. Ursu, adv. Dr. R. Coțoiu, prof. Iul. Toader, care a zugrăvit așa de frumos sf. biserică, deputat Nic. Adam, Iosif Vulpe, N. Mircea, adv. Nic. Păușești etc. etc. În partea femeiască zăresc o frumoasă cunună de dame, cari urmăresc cu evlavie sf. liturgie.

La priceasnă, P. S. Sa părintele Episcop Grigorie rostește o predică fecundă, plină de sfaturi părintești, toate dovedite cu exemple admirabile, luate din sf. scriptură, din istorie și din viața de toate zilele. Cu o vervă ce cucerește arată temeinicia și rostul bisericii pentru lumea creștină. Indeamnă pe creștinii din Micălaca să dea ascultare povețelor primite dela harnicii lor preoți, față de cari P. S. Sa își arată iubirea și recunoștința prin faptul că, între uralele de bucurie și mulțumire ale publicului anunță, că preotului Ioan Ardelean îi împărtășește binecuvântarea și facultatea de a purta brău roșu. Publicul ovaționează îndelung pe iubitul Arhieru. Apoi se împart mai multe broșuri din „Biblioteca Creștinului Ortodox”.

La urmă P. S. Sa părintele Episcop împreună cu sulta și cu publicul intelectual, trec în casa părintelui Ardelean, unde ni-se servesc mâncări de post.

Vizită canonică

la comunele bisericești: Grunl, Părul, Ohaba, Ficătar, Drăgoești, Jabăr, Chizătău și Bazoș.

(Continuare.)

Dela Ohaba Prea Sf. Sa trece la Ficătar, o comună bisericească situată la periferia Eparhiei Aradului, cu vre-o 790 credincioși ort. români.

Înaintea sf. biserici așteaptă o mare mulțime de popor, îmbrăcați în haine de sărbătoare, în frunte cu corul bisericesc și faafară.

Biserica ticsită de popor.

Prea Sf. Sa oficiază Vecernia, asitat de consilierul Mihalul Păcățian, protopopul Iosif Goanță și preoții Vasile Ilie, Traian Ilie, Constantin Mihalul, Martin Rădol și diaconul M. Măcinic.

Răspunsurile au fost date de corul bisericesc, care s'a prezentat bine, sub conducerea d-lui Nicolae Ionescu.

La sfârșitul serviciului religios, preotul Vasile Ilie prezintă raportul despre situația parohiei, mulțumind Pr. Sf. Sale pentru înalta vizită, cu care l-a onorat și arătând că în Ficătar nu s'a pomenit să fi umblat cândva episcop, chiar nici la sfințirea bisericii.

Afară de 3 familii catolice și 2 evreești, întreaga comună este ortodoxă română.

Treceri religioase la alte biserici, sau la sectari, nu sunt.

Starea religioasă morală ar fi satisfăcătoare; lasă însă de dorit simțul de jertfă și cercetarea bisericii, mai ales în timpul de vară. Părinții nu-și trimit copiii regulat la școală. Luxul, concubinajul și lipsa de sub-crescență împiedecă dezvoltarea normală a parohiei.

Sfârșind preotul, Pr. Sf. Sa ține o impresionantă predică despre datoria omului de a se îngriji de suflet și de buna creștere a copiilor.

După predică citește rugăciunea de deslegare și se împart broșuri.

După serviciul divin, Pr. Sf. Sa distinge pe preotul Vasile Ilie cu înalta sa vizită. Întreg poporul îl însoțește în frunte cu fanfara.

În curtea preotului, tineretul a încins dansuri naționale.

Dela Ficătar, — Pr. Sf. Sa trece la *Drăgoești*. La intrarea în comună este întâmpinat de primarul Romul Barbură, fiind mult popor de față. Preotul Lucian Lungu întâmpină pe Prea Sf. Sa în ușa sf. biserici. Aproape întreaga comună, — cu mic cu mare, tineri și bătrâni, bărbați și femei, — așteptau înaltea sf. biserici.

După intrarea în sf-ta biserică, Prea Sf. Sa oficiază un scurt serviciu religios, asistat de consilierul Mihail Păcășian, protopopul Goanță, preoții Lucian Lungu, Martin Rădoi, Constantin Mihail, Octavian Chirilă din Sălcud, dieceza Clujului și diaconul M. Măcinic.

Biserica arhiplină de popor.

Răspunsurile au fost date de corul bisericesc, condus de Ioan Inchescu, un cor tiner de mare speranță.

La sfârșitul serviciului religios, preotul Lucian Lungu prezintă raportul despre situația parohiei arătând că după mărturia bătrânilor comunei, încă nu s'a pomenit că în acest loc să fie descins cândva vlădică și talmăcind bucuria și fericirea sa și a poporului de a vedea coborât în mijlocul lor pe Păstorul cel bun, carele sufletul își pune pentru el, văzând totodată întrânsul pre vajnicul apărător, energicul luptător și neadormită sentinelă a bisericii noastre strămoșești, precum și pe învățătorul, înțeleptul și neobositul îndrumător în cele spirituale, atât păstorilor cât și turmelor cuvântătoare din Dumnezeu scutita Eparhie a Aradului.

Infilitarea comunei Drăgoești se pierde în trecutul îndepărtat.

Biserica a fost zidită în anul 1848.

Materialul întreg de construcție a fost donat de erarii de pe vremuri, prestând poporul numai robot.

Radicala ei restaurare internă și externă, precum și noua pictură a avut loc în anul 1924. În anul 1923 s'a infilitat casa parohială. În anul 1926 s'au cumpărat 4 clopote.

În Drăgoești avem 800 suflete. Numărul acesta însă față de trecut e în continuă descreștere. Sunt în comună 3 familii gr. catolice, 3 familii germane și o familie maghiară. Sectari nu sunt, precum nici treceri religioase. Avem perechi cununate 98; cu contract civil 74, iar concubinaj 31.

Starea materială a credincioșilor, față de trecut, s'a îmbunătățit mult prin reforma agrară.

În parohie sunt infilitate: cor și fanfară sub conducerea lui Ioan Inchescu și societatea „Sf. Gheorghe”.

Ca de încheiere roagă pe Atotputernicul să lungască firul vieții Prea Sf. Sale întru mulți fericiți ani.

Prea Sf. Sa ține o instructivă predică despre înțeleapta întrebuintare a timpului. Ar fi de dorit ca și Cucernicii Preoți să predice poporului mai de multe ori despre înțeleapta întrebuintare a timpului. Poate că atunci vom avea mai puțin pierdere vară și alcoolism, cari petrec timpul în cărciume, propagând sărăcia și mulțimea boalelor, cari distrug vitalitatea poporului român.

Peste noapte Prea Sf. Sa a fost găzduit de preotul Lucian Lungu, care a dat o cină în onoarea Prea Sf. Sale, iar corul bisericesc o serenadă.

În 8 Septembrie a. c. Prea Sf. Sa trece la *Chizdău*. Având să treacă prin comuna Jabăr, unde biserica e în reparare, s'a oprit și aici puțin. La dorința preotului Ioan Nicorescu și a poporului, fiind timpul ploios, Prea Sf. Sa intră în biserică, unde preotul în numele poporului aduce Prea Sf. Sale omagii de iubire, supunere și devotament; iar Prea Sf. Sa răspunde, arătând că trecând prin Jabăr a știut să ia contact cu poporul, măcar și numai câteva minute. Dă poporului povești și îndrumări de credință și bună purtare, îndemnându-l să jertfească pentru repararea bisericii. Poporul a rămas plăcut impresionat de atențiunea Prea Sf. Sale și de înțeleptele învățături.

La *Chizdău* sosește după ora 10, având să înconjure prin Lugoj, din cauza timpului ploios.

Preoții au intrat deja în serviciul sf. liturghii, oficiată de preotul Ioan Călnicean, asistat de preoții: Sever Șepețan, Ioan Beletu, Martin Rădoi și Constantin Mihail.

Prea Sf. Sa ocupă loc în scaunul arhieresc.

Răspunsurile le dă vestitul cor bisericesc din Chizdău, instruit de preotul Sever Șepețan și condus de primarul Ioan Gârda cu multă dibăcie.

Biserica spațioasă ticsită de popor. Preotul Sever

Șepetani. Ia. Priceasni prezintă raportul despre situația parohiei Chizău, exprimă bucuria sa și a poporului de venirea Prea Sf. Sale, mulțumindu-i pentru înalta vizită și arătând că în Chizău avem 1000 suflete ortodoxe și 200 suflete de alte confesiuni. Sectarii nu sunt. Poporul nu cercetează biserica regulat. Concubinajele, cari îndată după război tindeau spre generalizare, azi sunt în descreștere. Abia dacă sunt 16 perechi. Pentru școală credincioșii au o deosebită grijă. Corul este în al 73-lea an de activitate bisericească și națională. Naștăratea în cel din urmă 10 ani prezintă o descreștere de 3% - te, iar mortalitatea crește cu 5%, te în același timp.

-noș Prea Sf. Sa ține o puternică predică despre Nașcătoarea de Dumnezeu și în legătură cu aceasta despre chemarea și îndatoririle mamei române. Exemplele impresionante au stors lacrimi.

-noș În asistență am remarcat pe domni: Dr. Lucian Gheorghievici, avocat Timișoara, Gheorghe Andraș profesor, Drăguțete, Dr. Tenchea, Brașov și alții.

În înălțate de masă, corul bisericesc și fanfara au executat cu multă precizie mai multe cântări bisericești și naționale — în curtea preotului Sever Șepetani, care a dat un prânz în onoarea Prea Sf. Sale. Conducătorul fanfarei este Francisc Opris.

După masă s'a ținut vestita rugă din Chizău, pe care Prea Sf. Sa a distins-o cu înalta sa vizită.

Dela Chizău, Pr. Sf. Sa trece la Bazos, ultima comună bisericească luată în program.

În capul satului este întâmpinat de primarul comunei Iosif Clipseu, fiind mult popor de față, iar în ușa sf. biserici de preotul Iosif Petcu.

Prea Sf. Sa oficiază un scurt serviciu religios, asistat de consilierul Mihail Păcățian, protopopul local Goanță, preoții I. Tioldan, Constantin Micu, Iosif Petcu și diaconul M. Măcinic.

Răspunsurile la serviciul religios le dă corul bisericesc, sub conducerea învățătorului Pavel Precup. A un cor foarte bine condus, cu voci bine alese.

În asistență am remarcat pe Domnii Dr. Lucian Gheorghievici avocat și Brașov primpretore în Receaș. Biserica arh'plină de popor.

-a și Preotul Iosif Petcu, în raportul său despre situația parohiei, arată că comuna bisericească Bazos are 279 suteri de case cu 1113 suflete. Matriculele bisericești datează dela anul 1779. Biserica s'a edificat în anul 1901 și s'a sfințit în 1902.

Populația e în descreștere. Concubinajul se menține. Cercetarea bisericii lasă de dorit. Poporul e bine situat materialcește și e bun gospodâr.

În Bazos avem o colonie de unguri cu 46 numere de case și 193 suflete. Sunt servitorimea foștilor soteri Ambrozy și cu reforma agrară s'au stabilit aici.

De Bazos se face amintire pe la anul 1723 - 25. În anul 1761 există numai ca o fermă. Puțin după

aceasta s'au așezat aici Românii. În harta dela 1783 se numește Bassoch.

Prea Sf. Sa ține o frumoasă și instructivă predică despre datoria părinților de a se îngriji de buna creștere a copiilor și despre datoria credincioșilor de a duce o viață curată creștinească, păzind hotarele legii și urmărind căile arătate de Dumnezeu.

Se citește rugăciunea de deslegare și cu aceasta se încheie serviciul religios.

Preotul Iosif Petcu dă o cină în onoarea Prea Sf. Sale, iar în timpul cinei, corul vocal execută mai multe cântări naționale cu o precizie laudabilă.

Fiind timpul înălțat, ora 8 scara și drumurile deterioare, Pr. Sf. Sa trece la preotul Iuliu Tioldan în Receaș, unde este găzduit peste noapte, iar în ziua următoare în 9 a l. c. se întoarce la reședință.

Trecând prin Timișoara, face vizite oficiale la Directoratul Ministerial și la Prefectura Județului.

Făcând o privire generală asupra comunelor bisericești din Banat, vizitate în 6, 7 și 8 a l. c. constatăm, că în toate parohiile vizitate avem credincioși sărguincioși, buni cărturari și buni gospodari, cu case curate și cu gospodăriile bine îngrijite.

Pretutindenea coruri vocale bine conduse, în unele locuri și fanfare. Preoții își fac datoria. Viața morală însă lasă de dorit. Concubinajele se mențin. Populația e în descreștere. Luxul e bălător la ochi, mai ales la femei. Sectarismul însă nu a prins rădăcină. Se sperăm că cu timpul se vor putea îndrepta toate scăderile, pe lângă o activitate pastorală tot mai intensă și, bine înțeles, dacă preoțimea va fi sprijinită în activitatea sa în măsură tot mai mare de intelectuali și de organele Statului.

Constatăm cu plăcere că Pr. Sf. Sa a fost însoțit pretutindenea de un număr frumos de intelectuali români, deputați sinodali și de organele administrative ale Județului.

Micălaca.

Judecând după nume, Micălaca trebuie că e un așezământ din timpuri preistorice, când numirea locului emană prin obicinuință.

În vremile acelea familiile se scuteau în jurul unor vetre, pe cari nu se stingeau focul niciodată.

Bărbații rătăceau zile și săptămâni prin pădurile fără margini după vânat. Femeile, cari grijeau focul și familia, mai trimeteau din când în când copilașii mai marișori la vetrele vecine după unele și altele lucruri, cu cari se imprumutau vecinele reciproc, ori se avizau unele pe altele despre soarta bărbatilor, cari întreprindeau expedițiile de vânătoare în comun.

Și se deprindeau așa, a merge la *Giulița*, la *Florica*, la *Sofia*, la *Macra*, la *Gârba*, la *Mica*, la *Mândra*, *Roșia*, *Neagra*, *Alba* după cum era numită ori poreclită vecina.

Nu mai târziu, după ce se înmulțiră familiile în jurul unei și a aceiași vetre, au început numirea după neamuri: *Îvonești*, *Mihdești*, *Tomești*, *Cristești*; după caracteristica

locului ce-l ocupau acele neamuri: *Susanii, Josanii, Muntenii, Pădurenii, Câmpenii, Murdșenii, Crișenii*; ori: *Valca mare, Valea Jargă, Vad, Târmurea, Guravăii, Poiana, Salurân, Mândruloș, etc.*

Micălaca poate fi dintre cele mai primitive, derivându-se dela *Mica*, care este un atribut femeiesc. *Laca*, poate fi o înțelegere dată ulterior de Ungurii ajunși în stăpânirea cetății Aradului, aflătoare în nemijlocita apropiere.

Că de fapt comuna *Micălaca* este foarte veche, se vede din acte și documente, încă pe timpul primilor regi ai Ungariei.

Márky Sándor, care a scris istoria Aradului, află: „Că parohia Micălăcii este cea dintâi în părțile aceste. Nu reese însă din documentele aflate, că în Micălaca, Șega, Vonuc, Cealea, Novac, Mîlova, Tâmas, Gelid, Ban și Hodoș, localități din această împrejurime, să fi funcționat preoți în decursul domniei regilor din familia lui Arpad.”

E de înțeles. Sfântul Ștefan, primul rege al Ungurilor, după ce a format județul Arad din țara lui Octum, ducele românilor din Banat, a alungat călugării de rit grecesc în jos spre Caras, aducând în locul lor misionari catolici din Bavaria.

Se vede că acei misionari catolici nu se prea puteau înțelege cu poporul din părțile acestea și n-au îndrăznit să intre în bisericile lor.

Prin veacul al XVII, când județul Arad aparținea Transilvaniei, se vorbește în Micălaca de o biserică Calvină, care primea dela principele Apafy câte 100 pietriș de sare anual, pentru plata predicatorului și a învățătorului.

În veacul al XVIII, ajungând Transilvania sub stăpânirea împăraților din Austria, biserica română a fost pusă sub tutela tezușilor catolici, cari făceau unirea românilor cu catolicii.

În scopul de a se face unirea și în Micălaca, s'au pus la cale intrigi, cu scop de a înstrăina poporul de către preoții săi, acuzându-i la guvern, că despoaie poporul. S'a zis, că unui parohian i-s'au luat 3 fl. peste stoli, iar altuia, în locul stolei de 8 fl. i-s'a luat vaca cu vițelul, care valora 17 florini.

Duminecă în 14 Sept. a. c. Prea Sfințitul părinte episcop Grigorie al Aradului, asistat de un sobor impozant de preoți, a sfințit pompoasa biserică din nou restaurată a Micălăcenilor.

Din prilejul acesta am constatat, că nici misionarii catolici ai Sfântului Ștefan, nici predicatorii Calvinii ai principelui Apafy și nici tezușii împăratului Austriei, cari au făcut unirea, n'au lăsat nici o urmă de activitatea lor în Micălaca, unde se păstrează cu evlavie încă și acum chipul părintelui de nea mântuit și oprit în cursul veacurilor, așa după cum l-a ilustrat în cuvântarea sa foarte instructivă Preasfințitul părinte Episcop.

Și se potriveau de minune și exemplele scoase din viața creștinilor din catacombe, cu mulțimea Micălăcenilor, cari îmbrăcați sărbătorește în pitorescul lor port țărănesc, nu mai încăpeau în spațioasa lor biserică și iubirea manifestată față de preotul lor Ioan Ardelean, distins cu brâu roșu, de către recunoscătorul părinte Episcop și Stăpân.

Prin statornicirea lor în credință, prin alipirea lor de preoți și așezămintele bisericii strămoșești, prin mulțimea asistențelor la actul solemn al sfințirii, prin evlavioasele cântări pe cari le rostesc la plătă cu corul, condus cu destulă desțoinție, din partea încăruntatului țaran, Popovici, Micălăcenii au dat dovadă, că sunt adevărații descendenți ai coloniștilor împăratului Traian, între cari mulți vor fi fost chiar pătași ai vieții creștinești din catacombele suferane și martori, oculari ai minunilor săvârșite de martirii credinței în Hristos prin arenele romane.

Români și creștini adevărați am fost și ne rămânem încă căldăcenii până în zilele noastre.

E de regretat, că fruntașii vieții noastre sociale, au dau importanță mai mare solemnităților de asemenea natură.

In atenția Dlor Căcicheș!

A apărut în ediție nouă și se găsesc de vânzare la: *Librăria Diecezană din Arad*, cărțile de religie pentru școlile primare: *Istori-oare biblice, Catechism și Istori-oare bise-ricesti* de preotul Nic. Crismariu, prețul unui exemplar Lei 20.— *Singurile manuale ap-robate de Sfântul Sinod: al 17. Bisericii ort-române sub No. 519 din 7 August 1930. Ma-nualele neaprobate sunt ăprite.*

INFORMATIUNI

Vizitație canonică. P. S. Sa părintele Episcop a luat din nou firul vizitațiilor canonice. Duminică în 21 Sept. l. c. va vizita următoarele comune din protopopiatul Ineuș: Gurba, Hodș, Răpșig și Șicula.

Distingere cu brâu roșu. Cu prilejul sfințirii bi-sericei din Micălaca, făcută în 14 Sept. l. c. P. S. Sa părintele Episcop Grigorie a acordat preotului nostru d'acolo Ioan Ardelean facultatea de a purta brâu roșu de culoare închisă. Brănele roșii se acordă și ca răsplătă pentru serviciile din trecut ale cuiva dar mai cu seamă ca un stimulent pentru o vi mai asiduă muncă în cadrul activității preoțești. Nu ne îndosm că părintele Ardelean va fi între preoții cari vor și aprecia îndatorirea legată de purtarea brăului roșu. Păp pentruce îi anticipăm sincere felicitări.

BIBLIOGRAFIE

Nu plânge!

Cuvântări funebre de Dr. Ștefan Cloridaru, pro-topop ort. rom. în B-Cmloș. Arad Tip. Diecezană 1930. Prețul 100 Lei.

După cartea de predică a Prea Sfințitului Pă-rintelui Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa cu titlul *Dea-leagăn până la moarte*, care cuprinde, pe lângă altele, și 23 predică funebre, de o frumusețe rară, față că preoțimea noastră se poate bucura, acum din nou, a-vând la îndemână o carte nouă de predică funebre, publicată de distinsul protopop și mult apreciatul pre-

dicator; Prea Cucernicia Sa Părintele Dr. Ștefan Ciorolan din B-Comloș.

Fie iertată, Persida Ciorolanu, mama iubită și scumpă a P. C. Sale, dacă ar fi între cei vii, în fiecare zi și-ar putea scălda fața în lacrimi de fericire, cetind mănunchiul de cuvântări funebre, isvorite din inima fiului ei și închinare memoriei aceleia pe care nu o poate uita niciodată.

Titlul „Nu plânge” la prima vedere, îți face impresia că îi sună unei femei îndurerate, ce stă mânălită și desperată, lângă crucea înfiptă la capătul iubitudinii ei sau soț mutat pentru întotdeauna din această viața vremelnică și trecătoare. Dacă cineva s'ar mulțumi să rămână numai cu impresiunea ce i-o produce exteriorul acestei cărți, acela să știe, că pierde mult, pierde mai mult decât își poate închipui. Acela însă care va citi cele 61 de predici, închipuindu-și, în fața sa, o adunare întristată cu ochii umeziți de lacrimile durerii și un sicriu cu un trup fără de suflare, pregătit pentru a fi dat pământului pe vecie, numai acela va înțelege și va putea aprecia valoarea tezaurului ce ni-l oferă Păr. Dr. Ștefan Ciorolanu. Numai cel ce le citește se poate convinge, că cuvintele „Nu plânge”, de pe coperta cărții, îi sună și lui cu deplină putere.

Modestia și umilința Părintelui Protopop Dr. Șt. Ciorolanu o cunoaștem și știm prea bine, că nu are nevoie să fie ridicat. Prin cuvânt despre cartea P. C. Sale nu se scriu cu acel scop. Dumnezeu cunoaște intențiunile oamenilor! Pe măiestru e destul dacă îl laudă opera lui și în acel caz pentru el e, aproape, de prisos lauda oamenilor. Eu am citit predicile acestea, prima dată încet, adică numai pentru mine, și aflând că-mi plac am citit încă odată vre-o câteva, cu voce ridicată, adică și pentru cei ce erau în casă. Și iată un fenomen caracteristic la fiecare predică, în unele locuri, eram silit să mă opresc cu cititul, deoarece ochii puținilor mei ascultători din casă se prea umplea de lacrimi. Dară nu numai a lor..

Mulțimea comparațiilor și a tablourilor luate din viața defunctului, ori din a acelor ce rămân pe urma lui, sunt destule și puternice motive pentru mișcarea inimii și înduplecarea voinței, atât a aceluia ce le citește cât și a acelor ce le ascultă. Stilul clar, corect, curat și viu îți face mare cinste nu numai autorului, ci și Bisericii ort. române, a cărei fiu credincios este. Părintele Dr. Șt. Ciorolanu are darul și știe să-și înfățișeze idelle în așa fel, încât chiar dela început te captivează să-l asculți și să-l urmărești cu plăcere. Așa se explică apoi faptul, că dacă te apuci să-l citești predicile de cari este vorba, ți se pare, că ești într-o grădină cu flori fermecătoare din care nu-ți mai vine să ieși niciodată.

Desigur că P. C. Sa, în timpul îndelungat de pastorație, predicând la diferite cazuri de înmormântare, a avut ocaziune să se convingă că predicile acestea

se potrivesc de minune cu adâncimea durerilor omenești și au puterea de a sădi în pământul cald și ud de lacrimile sufletului florile frumoase ale virtuților creștinești: iubirea, credința și nădejdea în Dumnezeu. Pătruns de aceasta convingere își trimete părintele protopop Dr. Șt. Ciorolanu mănunchiul său de predici funebre în lume, iar noi le dorim drum triumfător, așteptând apariția predicilor la nuntă și la botez, cari se află deja sub tipar.

§

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasă primă din Semlac, devenită vacantă prin mutarea preotului Corneliu Vula la parohia ort. rom. din Timișoara-Elsabetin, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”

Venitele sunt: 1. Una sesie parohială, pământ arător, 2. 400 stg. □ intravilan grădină, 3. 400 Lei bir parohial, 4. Stolele legale, 5. Eventuala întregire a salariului dela Stat, 6. Cortel în edificiul școlii confesionale bătrâne. Alesul va fi obligat a catehiza elevii ortodocși dela școlile primare din loc și va suporta toate dările după beneficiul împreună cu această parohie.

Doritorii de a reflecta la această parohie sunt poștiți ca recursele adresate Consiliului parohial din Semlac, ajustate regulamentar, să le înaltimeze oficiului protopopesc din Arad în termenul concursual, în care restimp, pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii, vor avea să se prezinte în Sf. Biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice. — Cel cu bacalaureat de liceu vor fi preferați. Cel cari vor fi din altă dieceză, vor avea să dovedească, că pentru a putea recurge au consimțământul P. S. Sale Părintelui Episcop Diecezan din Arad.

Consiliul parohial ort. rom. din Semlac.

În înțelegere cu Traian Vățianu m. p. protopop.

—□—

2-3

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Tipografia Diecezană, Strada Eminescu, Nr. 18. Arad.